

Svenskt deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali

---

Sammanfattning

Det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet föreslår att riksdagen bifaller regeringens proposition 2016/17:128 Svenskt deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali. Därmed föreslår utskottet att riksdagen medger att regeringen ställer en svensk väpnad styrka om högst 470 personer till förfogande för deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali (Minusma) till den 30 juni 2018, under förutsättning att det även fortsättningsvis finns ett giltigt mandat för styrkan enligt beslut av Förenta nationernas säkerhetsråd.

Utskottet föreslår vidare att riksdagen avslår samtliga yrkanden i de följdmotioner som väckts med anledning av propositionen.

I betänkandet finns två reservationer (M, SD, C, V, L, KD).

Behandlade förslag

Proposition 2016/17:128 Svenskt deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali.

Tre yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden.....	6
Svenskt deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali	6
Sveriges övriga bidrag till Mali	10
Reservationer	13
1. Mål och utvärdering, punkt 2 (M, C, V, L, KD).....	13
2. Sveriges övriga bidrag till Mali, punkt 3 (SD)	14
Särskilt yttrande	16
Särskilt yttrande (SD)	16
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	18
Propositionen	18
Följdmotionerna	18

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Svenskt deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali

Riksdagen medger att regeringen ställer en svensk väpnad styrka om högst 470 personer till förfogande för deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali (Minusma) till den 30 juni 2018, under förutsättning att det även fortsättningsvis finns ett giltigt mandat för styrkan enligt beslut av Förenta nationernas säkerhetsråd.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:128.

2. Mål och utvärdering

Riksdagen avslår motion

2016/17:3708 av Karin Enström m.fl. (M, C, L, KD).

Reservation 1 (M, C, V, L, KD)

3. Sveriges övriga bidrag till Mali

Riksdagen avslår motion

2016/17:3709 av Jeff Ahl m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2.

Reservation 2 (SD)

Stockholm den 1 juni 2017

På sammansatta utrikes- och försvarsutskottets vägnar

Karin Enström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Enström (M), Åsa Lindestam (S), Kenneth G Forslund (S), Hans Wallmark (M), Björn Söder (SD), Lena Asplund (M), Daniel Bäckström (C), Pernilla Stålhammar (MP), Sofia Arkelsten (M), Maria Andersson Willner (S), Allan Widman (L), Stig Henriksson (V), Mikael Oscarsson (KD), Alexandra Völker (S), Pyry Niemi (S), Kent Härstedt (S) och Mikael Jansson (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Regeringen har i proposition 2016/17:128 Svenskt deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali (Minusma) beslutat att föreslå att riksdagen bemyndigar regeringen att ställa en väpnad styrka om högst 470 personer till förfogande för deltagande i Minusma till utgången av juni månad 2018 under förutsättning att det även fortsättningsvis finns ett giltigt mandat för styrkan enligt beslut av Förenta nationernas säkerhetsråd.

Propositionen har remitterats till utrikesutskottet. Utrikesutskottet och försvarsutskottet har därefter, med stöd av 7 kap. 7 § riksdagsordningen, beslutat att bereda propositionen och tillhörande motioner i ett sammansatt utrikes- och försvarsutskott (UFöU).

Den 2 maj 2017 höll utrikesminister Margot Wallström, försvarsminister Peter Hultqvist, överbefälhavaren Mikael Bydén och chefen för Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten (MUST) Gunnar Karlson en föredragning om det svenska bidraget till Minusma för det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet.

Ledamöter från utrikes- och försvarsutskotten besökte i april 2017 den svenska styrkan i Mali.

Två följdmotioner har väckts med anledning av propositionen.

Bakgrund

Den 5 juli 2012 antog Förenta nationernas (FN) säkerhetsråd resolution 2056, som fastställde att situationen i Mali utgjorde ett hot mot internationell fred och säkerhet. Den 12 oktober 2012 antog FN:s säkerhetsråd resolution 2071, som bl.a. uppmanade det internationella samfundet att stödja Malis försvars- och säkerhetsstyrkor med utbildning och rådgivning. Den 20 december 2012 antog FN:s säkerhetsråd resolution 2085, som med stöd av FN-stadgans kapitel VII medgav etableringen av en afrikanskledd internationell stödinsats i Mali, Afisma (African-led International Support Mission to Mali), och bad FN:s generalsekreterare att upprätta en FN-närvaro i landet.

Den 17 januari 2013 beslutade Europeiska unionen (EU) att inrätta en militär utbildnings- och rådgivningsinsats till stöd för Malis försvarsmakt (EUTM Mali). Regeringen beslutade den 31 januari 2013 att Sverige skulle delta i EUTM Mali med högst 15 personer under högst 15 månader.

Den 25 april 2013 antog FN:s säkerhetsråd resolution 2100, som med stöd av FN-stadgans kapitel VII inrättade en FN-ledd stabiliseringsinsats i Mali, Minusma (United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Mali). Den 1 juli 2013 integrerades Afismas militära styrkor i FN-insatsen.

Den 12 februari 2014 skickade FN-sekretariatet en formell förfrågan till Sverige om styrkebidrag till underrättelseenheten (All Sources Information Fusion Unit, Asifu) i Minusma. Den 13 mars 2014 fattade regeringen beslut om proposition 2013/14:189 Svenskt deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali, och den 12 juni 2014 gav riksdagen bifall till regeringens förslag (bet. 2013/14:UFöU2, rskr. 2013/14:335).

Den 25 juni 2014 antog FN:s säkerhetsråd resolution 2164, som förlängde Minusmas mandat med ett år. Den 11 september 2014 fattade regeringen beslut om att ingå ett samförståndsavtal med FN om ett svenskt styrkebidrag till Minusma. Avtalet undertecknades av utrikesministern den 25 september 2014.

Riksdagen har den 23 april 2015 (prop. 2014/15:68, bet. 2014/15:UFöU3) respektive den 28 april 2016 gett bifall till regeringens förslag om fortsatt svenskt deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali. Det senaste beslutet gäller till utgången av juni månad 2017. I samband med det senare beslutet gjordes två tillkännagivanden till regeringen som innebar att regeringen borde dels fastställa uppföljningsbara mål för att kunna utvärdera de insatser som Sverige gör inom ramen för Minusma, dels ta nödvändiga initiativ för att säkerställa tillräcklig tillgång till medicinsk evakuering inom ramen för insatsen (prop. 2015/16:119, bet. 2015/16:UFöU3, rskr 2015/16:231). Enligt skrivelse 2016/17:75 om regeringens åtgärder med anledning av riksdagens skrivelser till regeringen, bereds frågorna i Regeringskansliet. Utrikesutskottet har tagit del av och följt upp skrivelse 2016/17:75, inklusive de delar som berör ärenden som av kammaren remitterats till utskottet men behandlats i ett sammansatt utrikes- och försvarsutskott. Skrivelse 2016/17:75 behandlas av konstitutionsutskottet i betänkande 2016/17:KU21.

Den 29 juni 2016 antog FN:s säkerhetsråd resolution 2295, som förlängde Minusmas mandat med ett år till den 30 juni 2017.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen medger att regeringen ställer en svensk väpnad styrka till förfogande för deltagande i Minusma till den 30 juni 2018, under förutsättning att det även fortsättningsvis finns ett giltigt mandat för styrkan enligt beslut av FN:s säkerhetsråd.

Regeringen bedömer att det svenska bidraget till insatsen under normala omständigheter kommer att uppgå till ungefär 320 personer på plats. Om behov uppstår ska styrkan tillfälligt kunna utökas till högst 470 personer.

I propositionen redogör regeringen för situationen i Mali och för det internationella samfundets och Sveriges engagemang i landet. Regeringen redogör även för insatsens folkrättsliga mandat, beskriver det avsedda svenska deltagandet och redovisar sina överväganden för detta.

Utskottets överväganden

Svenskt deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens proposition 2016/17:128 om svenskt deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali (Minusma). Riksdagen avstyrker ett motionsyrkande om mål för och utvärdering av den svenska insatsen.

Jämför reservation 1 (M, C, V, L, KD).

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner att regeringen ställer en svensk väpnad styrka bestående av högst 470 personer till förfogande för deltagande i FN:s stabiliseringsinsats i Mali (Minusma) till den 30 juni 2018, under förutsättning att det även fortsättningsvis finns ett giltigt mandat för styrkan enligt beslut av FN:s säkerhetsråd.

Målen för Sveriges deltagande i insatsen är att bidra till att uppfylla Minusmas mandat enligt säkerhetsrådets resolution och därigenom bidra till förbättrad säkerhet i Mali, till att Malis regering återfår kontroll över hela landet och till att understödja långsiktigt hållbara lösningar på krisen i landet. Det svenska bidraget ska leverera relevanta och efterfrågade underrättelseprodukter till insatsens underrättelseenhet och ledning.

Det svenska styrkebidraget som består av en underrättelseenhet och under en begränsad tid en taktisk flygtransportförmåga, tillsammans med en nationell stödenhet, är en del av Minusmas underrättelseenhet samt en del av insatsens samlade logistikförmåga. Bidraget omfattar även stabsofficerare vid relevanta staber. Det totala svenska underrättelsebidraget till insatsen kommer att uppgå till ungefär 320 personer på plats. Det totala svenska flygtransportbidraget kommer att uppgå till ungefär 60 personer på plats under en sexmånadersperiod som inleds i slutet av 2017.

Det är regeringens avsikt att styrkebidraget till Minusma ska vara långsiktigt.

Sverige ska som deltagare i insatsen stödja och påskynda ansträngningarna att genomföra FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 (2000), med efterföljande resolutioner, om kvinnor, fred och säkerhet. Resolutionernas åtaganden ska genomsyra det svenska förbandets verksamhet. Kvinnors roll som aktörer ska uppmärksammas och hänsyn ska tas till särskilda situationer och skyddsbehov för kvinnor, män, flickor respektive pojkar. Sverige ska även i fortsättningen

hålla en hög profil i fråga om nolltolerans mot sexuella övergrepp och sexuellt utnyttjande som begås av fredsbevarande personal.

Motionerna

I motion 2016/17:128 av Karin Enström m.fl. (M, C, L, KD) föreslås att regeringen bör fastställa konkreta mål för att kunna utvärdera de insatser som Sverige genomför i Mali och senast i september 2017 återkomma till riksdagen i frågan.

Utskottets ställningstagande

Deltagande i insatsen

Enligt 15 kap. 16 § regeringsformen får en svensk väpnad styrka sändas till ett annat land om riksdagen medger det, om det medges i en lag som anger förutsättningarna för åtgärden eller om skyldigheten att vidta åtgärden följer av en internationell överenskommelse eller en förpliktelse som har godkänts av riksdagen. Denna demokratiska förankring är enligt utskottets uppfattning väsentlig för att uppnå ett starkt folkligt stöd för insatserna. Att riksdagen ger regeringen ett bemyndigande att sända svenska trupper på uppdrag utomlands är ett beslut som innebär ett betydande ansvar. Som tragiska erfarenheter visar kan man inte utesluta förluster av människoliv i samband med fredsfrämjande uppdrag och krishanteringsinsatser.

Utskottet behandlade i samband med beredningen av de säkerhetspolitiska aspekterna av propositionen om Sveriges försvarspolitik för perioden 2016–2020 (prop. 2014/15:109, bet. 2014/15:UFöU5) frågan om folkrättslig grund för svenskt deltagande i fredsfrämjande insatser. Utskottet anförde att huvudlinjen är att svenskt deltagande i fredsfrämjande insatser ska ha ett mandat från säkerhetsrådet. Detta gäller i synnerhet för fredsframtvingande insatser i enlighet med FN-stadgans kapitel VII. Då ska säkerhetsrådets mandat alltid sökas. Också när det gäller fredsbevarande insatser i enlighet med FN-stadgans kapitel VI eftersträvas ett tydligt stöd från säkerhetsrådet. Samtidigt medger folkrätten enbart att sådana insatser görs med den mottagande statens och övriga relevanta parter samtycke. Utskottet konstaterade att den stora utmaningen uppstår i de exceptionella lägen när säkerhetsrådet inte förmår att förhindra folkmord, brott mot mänskligheten, krigsförbrytelser, etnisk rensning eller andra omfattande övergrepp, inklusive systematiska våldtäkter av kvinnor och utnyttjande eller exploatering av barn i väpnade konflikter. FN-toppmötet i september 2005 slog fast att det internationella samfundet har ett gemensamt ansvar att förhindra grava övergrepp, folkmord och etnisk rensning. Sverige var en av de drivande krafterna bakom denna principöverenskommelse om skyldigheten att skydda (Responsibility to Protect). Det är ett viktigt steg i utvecklingen av det internationella normsystemet. I akuta situationer när säkerhetsrådet inte axlar sitt ansvar måste Sverige efter en noggrann bedömning överväga vad som ändå

kan göras för att mildra mänskligt lidande. En sådan bedömning måste alltid göras med utgångspunkt i den enskilda aktuella situationen och beakta folkrättsliga, politiska och humanitära aspekter.

Utskottet underströk också att skydd av och respekt för folkrätten, inklusive de mänskliga rättigheterna och den internationella humanitära rätten, är centralt. Detta bör genomsyra agerandet i alla faser av planeringen och genomförandet av en insats.

Utskottet konstaterar att det finns ett tydligt folkrättsligt mandat för den aktuella insatsen i Mali och att ett svenskt deltagande svarar mot en direkt förfrågan från FN. Utöver mandatet från FN:s säkerhetsråd finns det även en inbjudan till FN från Malis regering. En förutsättning för att det ska finnas ett folkrättsligt mandat också efter den 30 juni 2017 – som därmed också inbegriper det svenska bidraget – är att säkerhetsrådet antar en resolution som förlänger Minusmas mandat efter detta datum i enlighet med FN-stadgans kapitel VII.

Vidare underströk utskottet i det ovannämnda betänkandet (2014/15:UFöU5) att Sverige, som medlem i FN och i enlighet med den nationella handlingsplanen för genomförande av säkerhetsrådets resolutioner 1325 om kvinnor, fred och säkerhet och 1820 om sexuellt våld i väpnade konflikter, ska bidra till att genomföra resolutionerna genom aktiviteter såväl nationellt som regionalt och globalt. Resolutionernas åtaganden bör genomsyra alla aspekter av svenska krishanteringsinsatser. Mot denna bakgrund välkomnar utskottet att det framgår av propositionen att Sverige, som deltagare i Minusma, ska stödja och påskynda ansträngningarna att genomföra de ovannämnda resolutionerna. Utskottet välkomnar också att regeringen understryker att Sverige även i fortsättningen ska hålla en hög profil i fråga om nolltolerans mot sexuella övergrepp och sexuellt utnyttjande som begås av fredsbevarande personal.

Utskottet delar regeringens uppfattning att det under försämrade säkerhetsvillkor kan uppstå behov av snabba förstärkningar av den svenska insatsen. Av det skälet är det viktigt att det på förhand finns en marginal som riksdagen har beslutat om och som kan tas i anspråk för räddnings-, förstärknings- och evakueringsinsatser. Denna marginal ska dock inte vara större än vad som är nödvändigt i varje enskilt fall. Utskottet förutsätter att riksdagen får information genom de berörda utskotten eller i kammaren, i anslutning till att en beslutad marginal för förstärknings- eller evakueringsinsats tas i anspråk. Utskottet påminner om att en större, permanent ökning av den svenska truppinsatsen utöver ca 320 personer inte kan ske utan att ett nytt beslut fattas av riksdagen.

Mot bakgrund av vad som här anförts föreslår det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet att riksdagen bifaller proposition 2016/17:128. Utskottet förordar därmed att riksdagen, under förutsättning att det även fortsättningsvis finns ett giltigt mandat för styrkan enligt beslut i FN:s säkerhetsråd, medger att regeringen ställer en svensk väpnad styrka om högst 470 personer till

förfogande för deltagande i FN:s stabiliseringsinsats i Mali (Minusma) till den 30 juni 2018.

Mål och utvärdering

Frågan om uppföljning och utvärdering av insatsen tas upp i en motion. Utskottet konstaterar att riksdagen, i samband med beslutet om det nu pågående svenska bidraget till Minusma, genom ett tillkännagivande uppmanade regeringen att formulera uppföljningsbara mål för den svenska insatsen och ange för riksdagen hur man avser att utvärdera insatsen mot de uppställda målen (prop. 2015/16:119, bet. 2015/16:UFöU3, rskr. 2015/16:231). Detta skulle enligt tillkännagivandet göras när regeringen återkom till riksdagen med förslag om nya svenska bidrag till Minusma, dvs. i den proposition som utskottet nu behandlar. Tillkännagivandet berörs inte i den aktuella propositionen, men i skrivelse 2016/17:75 om regeringens åtgärder med anledning av riksdagens skrivelser till regeringen som beslutades den 16 mars anges att frågan bereds i Regeringskansliet. Utrikesutskottet har tagit del av och följt upp skrivelse 2016/17:75, inklusive de delar som av kammaren remitterats till utskottet, men behandlats i ett sammansatt utrikes- och försvarsutskott. Skrivelse 2016/17:75 behandlas av konstitutionsutskottet i betänkande 2016/17:KU21.

Enligt den proposition som utskottet nu behandlar är målen för Sveriges deltagande i insatsen att bidra till att uppfylla Minusmas mandat i enlighet med säkerhetsrådets resolution och därigenom bidra till förbättrad säkerhet i Mali, till att Malis regering återfår kontroll över hela landet och till att understödja långsiktigt hållbara lösningar på krisen i landet. Detta överensstämmer med den målformulering som angavs i propositionen våren 2016 om den nu pågående Maliinsatsen. Utskottet gjorde då bedömningen att de mål som angavs i propositionen inte var tillräckligt konkreta för att den svenska insatsen skulle kunna följas upp och utvärderas. I båda propositionerna anges att en huvuduppgift för det svenska bidraget är att leverera relevanta och efterfrågade underrättelseprodukter till insatsens underrättelseenhet och ledning.

Utskott vill i sammanhanget erinra om att utvärderingen av Sveriges samlade insatser i Afghanistan (SOU 2017:16) också visar på vikten av att tidigt fastställa en övergripande strategi som gäller hela engagemanget. Utvärderaren föreslog därför att en särskild funktion inom Regeringskansliet bör inrättas och få ansvar för att utarbeta förslag till en sådan strategi för kommande internationella insatser. Den övergripande strategin bör ange målsättningar, tidslinjer och arbets- och ansvarsfördelningen för de olika delarna av den svenska insatsen. Den särskilda funktionen bör också ansvara för en återkommande och strukturerad resultatredovisning av engagemanget till regering och riksdag.

Utskottet noterar att regeringen planerar att inkomma med en skrivelse till riksdagen om Sveriges samlade politik för internationell civil och militär

krishantering. Utskottet utgår från att frågor om mål och uppföljning diskuteras i detta sammanhang och att de erfarenheter som gjorts vid tidigare insatser tas till vara. Utskottet avstyrker mot denna bakgrund motion 2016/17:128.

Sveriges övriga bidrag till Mali

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om humanitärt stöd till Mali och svenska polisinsatser i området, bl.a. med hänvisning till pågående verksamhet.

Jämför reservation 2 (SD).

Propositionen

I oktober 2015 genomfördes en större givarkonferens i OECD:s och Frankrikes regi där även Sverige deltog. En rad åtaganden från det internationella samfundets sida gjordes med syfte att bidra till socioekonomisk utveckling och stabilitet i norra Mali.

Efter önskemål från Malis regering och efter en begäran från FN:s säkerhetsråd upprättades Europeiska unionens militära uppdrag i syfte att bidra till utbildning av den maliska försvarsmakten (EUTM Mali) den 17 januari 2013 (rådsbeslut 2013/34/GUSP). Till uppgifterna hör att bistå med rådgivning och stöd till Malis försvarsledning och att tillhandahålla utbildning för den maliska försvarsmakten. Insatsen har förlängts flera gånger, senast i mars 2016 fram till den 18 maj 2018. EUTM Mali består av ca 600 personer, och verksamheten sträcker sig till floden Nigers krök, inbegripet Gao och Timbuktu. EUTM Mali ska inte vara inblandat i stridsoperationer. Regeringen beslutade den 31 januari 2013 att Sverige ska bidra till EU-insatsen med högst 15 personer. Den 14 december 2016 beslutade regeringen att förlänga det svenska deltagandet i EUTM Mali till den 31 december 2017.

Som ett komplement till EUTM Mali identifierade EU, i samverkan med Malis regering och Minusma, behovet av en civil rådgivningsinsats riktad mot säkerhetssektorn. Följaktligen etablerades Europeiska unionens rådgivnings- och utbildningsinsats till stöd för Malis civila säkerhetsstyrkor (EUCAP Sahel Mali) den 15 april 2014 (rådsbeslut 2014/219/GUSP). Efter en uppbyggnadsfas blev insatsen operativ den 19 januari 2015 (rådsbeslut 2015/76/GUSP). Den 11 januari 2017 beslutade EU om en förlängning av insatsen t.o.m. den 14 januari 2019 (rådsbeslut 2017/50/GUSP). Insatsen fokuserar på högre ledning av polisen, gendarmeriet och nationalgardet genom rådgivning och utbildning. Sverige har sedan 2015 bidragit med civila kompetenser till insatsen och har som mest haft fyra personer på plats vid samma tidpunkt. EUCAP Sahel Mali fungerar som ett komplement till den

polisiära verksamheten inom Minusma, där FN-insatsen bl.a. ansvarar för polisiär grundutbildning och genomförande av reformer. Polismyndigheten bidrar med personal till Minusma.

I juni 2016 antog regeringen en ny strategi för Sveriges utvecklingssamarbete med Mali för åren 2016–2020. Strategin omfattar sammantaget 1 200 miljoner kronor för perioden, varav 1 180 miljoner kronor avser Sidas verksamhet och 20 miljoner kronor avser Folke Bernadotteakademiens verksamhet. Insatserna kan delas in i tre huvudkategorier: stärkt demokrati och jämställdhet samt ökad respekt för mänskliga rättigheter; mänsklig säkerhet och frihet från våld; förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer. Ett genomgripande tema är rättighetsperspektivet. Kvinnor och barn utgör särskilda målgrupper.

Den initiala humanitära allokeringen för Mali uppgår till 46 miljoner kronor. Sida gör löpande humanitära analyser av läget i landet, och beloppet kan komma att öka under årets gång. Det svenska stödet kanaliseras bl. a. genom flera FN-organ på plats i landet, genom Internationella rödakorskommittén samt genom att expertpersonal ställs till förfogande genom Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Stödet går till insatser inom bl. a. livsmedelsassistans, hälsa, nutrition, vatten och sanitet, skydd och utbildning. 2016 uppgick Sveriges humanitära stöd till Mali till 62 miljoner kronor. Under 2015 var Sverige och Danmark tillsammans de två största givarna till FN:s humanitära flyg, UNHAS. Sverige bidrar även med ett omfattande basbudgetstöd till humanitära FN-organisationer och Internationella rödakorskommittén som har betydande operationer i Mali.

Motionerna

I motion 2016/17:3709 av Jeff Ahl m.fl. (SD) anförs att regeringen bör se över och öka det humanitära biståndet till Mali (yrkande 1). Enligt motionens yrkande 2 bör Sverige, med hänvisning till den svenska polisens ansträngda läge, avstå från att bidra med poliser till FN:s insatser i Mali.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka vikten av fortsatt utvecklings- och humanitärt stöd till Mali och Sahelregionen och välkomnar de beslut som regeringen tagit på detta område. Utskottet vill i sammanhanget särskilt betona betydelsen av fortsatta icke öronmärkta bidrag till de humanitära organisationerna. Dessa basbudgetstöd ökar möjligheterna för organisationerna att behålla en beredskap och snabbt kunna agera när nya kriser och behov uppstår, t.ex. i Mali.

I september 2015 förband sig Sverige att tillgängliggöra 1 procent av svensk polisanställd personal för fredsbevarande insatser¹, och i regleringsbrevet för 2016 uppdrog regeringen åt Polismyndigheten att kraftigt öka antalet polisanställda som deltar i insatser för internationell civil krishantering. Enligt polisens årsredovisning för 2016 bidrog den svenska polismyndigheten med sju årsarbetskrafter till Minusma under året, bl.a. i form av poliser med specialkunskaper inom bombteknik. Detta antal motsvarar ungefär 0,35 promille av den svenska poliskåren. Insatsen finansieras via utgiftsområde 7, Internationellt bistånd. Den svenska polisen bidrar även med personal till FN- och EU-insatser i bl.a. Somalia, Centralafrikanska republiken, Colombia och Haiti.

Utskottet ser positivt på att den svenska polisen bidrar till Minusma-insatsen och vill understryka vikten av att de erfarenheter som deltagande i denna och andra internationella insatser ger tas till vara inom den svenska polismyndigheten.

Med hänvisning till vad som här anförts avstyrks motion 2016/17:3709 yrkandena 1 och 2.

¹ Uttalande av statsminister Stefan Löfven vid Leader's Summit on United Nations Peacekeeping, 28 september 2015.

Reservationer

1. Mål och utvärdering, punkt 2 (M, C, V, L, KD)

av Karin Enström (M), Hans Wallmark (M), Lena Asplund (M), Daniel Bäckström (C), Sofia Arkelsten (M), Allan Widman (L), Stig Henriksson (V) och Mikael Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3708 av Karin Enström m.fl. (M, C, L, KD).

Ställningstagande

Enligt den proposition som utskottet nu behandlar är målen för Sveriges deltagande i insatsen att bidra till att uppfylla Minusmas mandat i enlighet med säkerhetsrådets resolution och därigenom bidra till förbättrad säkerhet i Mali, till att Malis regering återfår kontroll över hela landet och till att understödja långsiktigt hållbara lösningar på krisen i landet. Detta överensstämmer med den målformulering som angavs i propositionen våren 2016 om den pågående Maliinsatsen. Utskottet gjorde då bedömningen att de mål som angavs i propositionen inte var tillräckligt konkreta för att den svenska insatsen skulle kunna följas upp och utvärderas. I båda propositionerna anges att en huvuduppgift för det svenska bidraget är att leverera relevanta och efterfrågade underrättelseprodukter till insatsens underrättelseenhet och ledning.

Vi vidhåller att den svenska insatsen inom ramen för Minusma bör utvärderas och löpande analyseras, särskilt med tanke på att regeringen aviserar att det svenska styrkebidraget till Minusmainsatsen ska vara långsiktigt. En väl genomförd analys kan ge viktiga lärdomar inför framtida engagemang när det exempelvis gäller styrning, civil-militär samverkan, samverkan med mottagarlandets myndigheter, effekter för svensk kompetens och förmåga samt resultat på samhällsnivå i mottagarlandet.

En förutsättning för att kunna genomföra en utvärdering är att konkreta, nationella och uppföljningsbara mål formulerats för den svenska insatsen. Utvärderingen av Sveriges samlade insatser i Afghanistan (SOU 2017:16) visar också på vikten av att tidigt fastställa en övergripande strategi som gäller hela engagemanget. Utvärderaren föreslog därför att en särskild funktion inom Regeringskansliet bör inrättas och få ansvar för att utarbeta förslag till en sådan strategi för kommande internationella insatser. Den övergripande strategin bör ange målsättningar, tidslinjer och arbets- och ansvarsfördelningen för de olika delarna av den svenska insatsen. Den särskilda funktionen bör också ansvara

för en återkommande och strukturerad resultatredovisning av engagemanget till regering och riksdag.

Mot bakgrund av vad som här anförts bör regeringen snarast formulera nationella, uppföljningsbara mål för den svenska insatsen inom ramen för Minusma och ange hur man avser utvärdera insatsen mot de uppställda målen.

2. Sveriges övriga bidrag till Mali, punkt 3 (SD)

av Björn Söder (SD) och Mikael Jansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3709 av Jeff Ahl m.fl. (SD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Enligt regeringens proposition är de humanitära behoven i Mali och i regionen som helhet omfattande. En humanitär kris pågår i hela Sahelområdet, vilken i huvudsak beror på torka, höga spannmålspriser och ekologisk degradering. Enligt FN är i dag ca 3,7 miljoner människor i Mali drabbade av livsmedelsbrist och i behov av humanitärt stöd, vilket nästan är en fördubbling jämfört med förra gången denna fråga var uppe för behandling i riksdagen. Under 2017 kommer 620 000 barn i regionen att vara i behov av nutritionsbehandling. Särskilt drabbad är regionen Timbuktu där 17,5 procent av befolkningen lider av akut undernäring. År 2015 uppgick det humanitära stödet till 64,7 miljoner kronor och 2016 till 62 miljoner kronor, detta trots att behovet av humanitärt stöd ökat enligt FN:s statistik. Mot bakgrund av detta anser vi att Sverige bör se över vilka förstärkningar av de humanitära insatserna i Mali som är relevanta för att medverka till en minskning av påfrestningarna för den civila befolkningen.

Den svenska polisen bistår med personal till insatsen i Mali. Med hänsyn till polisens ansträngda läge på nationell nivå bör Sverige avstå från att skicka poliser till internationella insatser som Minusma. Enligt vår mening är det viktigt att vi från politiskt håll tar ett helhetsansvar för att försäkra oss om att Polismyndighetens arbete för att få ordning på sin organisation underlättas. Därför bör vi politiker vid varje givet tillfälle bistå polisen med detta. Det finns goda skäl i ett läge där polisens organisation fungerar att skicka polisiär personal till insatser som Minusma, detta eftersom de poliser som åker på dessa utlandsinsatser i varierande grad ökar sin kompetens, vilket höjer polisens totala förmåga. Däremot anser Sverigedemokraterna att nuvarande

läge för Polismyndigheten medför att det inte finns utrymme för att undvara personal.

Särskilt yttrande

Särskilt yttrande (SD)

Björn Söder (SD) och Mikael Jansson (SD) anför:

I en situation där Sverige inte har ett existensförsvar att tala om, samtidigt som det säkerhetspolitiska läget i vår omedelbara närhet ser fortsatt allvarligt ut, anser vi det inte vara lämpligt att ytterligare belasta försvarsbudgeten. Sverigedemokraterna anser därför att regeringen redan nu ska skjuta till ökade resurser till försvaret genom lån och sedan justera detta i kommande budget. Vi vill generellt se kraftigt ökade resurser till försvaret men vi anser att regeringen åtminstone ska skjuta till medel i syfte att kompensera för de indirekta ekonomiska påfrestningar som det innebär för Försvarsmakten att genomföra insatsen i Mali.

När regeringens proposition 2015/16:119 behandlades i riksdagen ställde sig riksdagen bakom det som anfördes av utrikesutskottet i betänkande 2015/16:UFöU3 om behovet av att utvärdera och löpande analysera den insats som Sverige genomför i Mali. Utskottet hade då fått information om att Försvarsmakten fortlöpande utvärderar samtliga insatser, såväl nationella som internationella. Utskottet menade att en väl genomförd analys kan ge viktiga lärdomar inför framtida engagemang när det exempelvis gäller styrning, civil-militär samverkan, samverkan med mottagarlandets myndigheter, effekter för svensk kompetens och förmåga samt resultat på samhälls- och miljönivå i mottagarlandet. En förutsättning för att kunna genomföra en utvärdering är att konkreta, uppföljningsbara mål formulerats för den svenska insatsen. Utskottet gjorde bedömningen att det mål som anges i propositionen inte var tillräckligt för detta ändamål. Utskottet noterade att regeringen i propositionen aviserade att man avsåg att återkomma till riksdagen med förslag om nya svenska bidrag till Minusma och att regeringen i detta sammanhang borde formulera uppföljningsbara mål för den svenska insatsen och ange hur man avser att utvärdera den mot de uppställda målen.

I proposition 2016/17:128 skriver regeringen att ”målen för Sveriges deltagande i insatsen är att bidra till att uppfylla MINUSMA:s mandat enligt säkerhetsrådets resolution och därigenom bidra till förbättrad säkerhet i Mali, till att Malis regering återfår kontroll över hela landet och till att understödja långsiktigt hållbara lösningar på krisen i landet”. Ingenstans står dock att regeringen, enligt tidigare riksdagsbeslut, ämnar utvärdera och löpande analysera insatsen efter uppföljningsbara mål.

Sverigedemokraterna anser att det, liksom vid andra internationella insatser, bör göras en ordentlig utvärdering och uppföljning av deltagandet och att riksdagen genom en återrapport får ta del av en sammanställning av erfarenheter som hittills gjorts av den svenska insatsen. I utskottet var vi beredda att stödja den borgerliga motionen om att regeringen senast i

september 2017 bör återkomma och fastställa konkreta nationella mål för att kunna utvärdera de insatser som Sverige genomför i Mali. Vi anser att utskottsbetänkanden om svenska utlandsinsatser bör ha ett generellt krav om tydliga konkreta mål som kan följas upp och utvärderas. Vi kunde dock konstatera att utskottsmajoriteten, däribland de borgerliga partierna, i ett annat betänkande om den svenska insatsen i Irak (bet. 2016/17:UFöU4) inte ansåg detta. De borgerliga partierna, som missat att kräva detta i en egen motion, ville inte stödja Sverigedemokraternas yrkande. Vi anser därför att båda betänkandena bör ha samma inriktning när det gäller krav på mål och utvärdering och väljer därmed att inte stödja de borgerliga partiernas yrkande utan konstaterar, liksom utskottsmajoriteten, att regeringen i skrivelse 2016/17:75 Riksdagens skrivelser till regeringen uppgett att det berörda tillkännagivandet ännu inte har slutbehandlats och att utvärderaren av Afghanistaninsatsen föreslagit att en särskild funktion inom Regeringskansliet inrättas och får ansvar för att utarbeta förslag till en strategi för kommande internationella insatser och att den övergripande strategin bör ange målsättningar, tidslinjer och arbets- och ansvarsfördelningen för de olika delarna av den svenska insatsen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2016/17:128 Svenskt deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali:

Riksdagen medger att regeringen ställer en svensk väpnad styrka bestående av högst 470 personer till förfogande för deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali (Minusma) till den 30 juni 2018, under förutsättning att det även fortsättningsvis finns ett giltigt mandat för styrkan enligt beslut av FN:s säkerhetsråd.

Följdmotionerna

2016/17:3708 av Karin Enström m.fl. (M, C, L, KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen senast i september 2017 bör återkomma och fastställa konkreta nationella mål för att kunna utvärdera de insatser som Sverige genomför i Mali, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:3709 av Jeff Ahl m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över och öka nivån på humanitärt bistånd i Mali och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenska polisens bidrag till Maliinsatsen bör dras tillbaka och tillkännager detta för regeringen.